

Ἡ ἑκατονταετηρίδα τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ ἔθνους μας γιορτάστηκε στὴν Ἀλεξάνδρεια μὲ καλαισθησία, μὲ συγκίνηση καὶ μ' ἐνθουσιασμό. Τὰ ἑκατὸ χρόνια αὐτὰ ἔχουν κ' ἕναν τοπικὸ χαρακτήρα γιὰ τὸν ἑλληνισμό τῆς Αἰγύπτου. Μέσα στὰ ἑκατὸ χρόνια αὐτὰ δημιουργήθηκε. Τὸ τί ὑπῆρχε πρὸ τοῦ 1830 ἦταν ἐντελῶς ἀσήμαντο. Μέσα στὰ ἑκατὸ χρόνια αὐτὰ ἀποκαταστάθηκε, αὔξησε, πλούτισε, μόρφωσε τὸν κοινωνικὸ τοῦ βίου, ἰδρύσε τις ἐφημερίδες του, ἔκαμε τις Κοινότητές του, ἀνάπτυξε τὴν ἐκπαίδευση του, ἔκαμε τὰ φιланθρωπικά του ἰδρύματα, καὶ στάθηκε καὶ ὠφέλιμος συχνὰ σὲ ἀνάγκες τῆς Ἑλλάδας.

Κατὰ τὰ τελευταῖα τριάντα ἢ τριανταπέντε χρόνια μπήκε καὶ σὲ ἄλλη γραμμὴ δράσης, τὴν πνευματικὴ. Μὲ περιοδικὰ, μὲ ἐκδόσεις, μὲ συλλόγους, μὲ συμβολὴ τοῦ καθημερινοῦ τύπου ἔγινε ἕνα σημαντικὸ διανοητικὸ τμήμα τοῦ ἔθνους μας.

Οἱ ἄνθρωποι τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν Τεχνῶν τῆς πόλης μας ἔδωσαν στὶς 13 Μαρτίου στὴν Ἑλληνικὴ Λέσχην ἕνα δεῖπνο πρὸς τιμὴν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδας κ. Μιχαλακοπούλου. Στὸ δεῖπνο καθίσανε κ' ὁ Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδας κ. Σκέφερης, ὁ κ. Κύρου ἰδιαίτερος γραμματέας τοῦ ὑπουργοῦ καὶ ὁ Ἀθηναῖος δημοσιογράφος κ. Χατζόπουλος. Ἡ συγκέντρωση εἶχε πάρεμ ἀπτήν πρώτη στιγμὴ ἕνα φιλικὸ χαρακτήρα. Στὸν κ. Μιχαλακόπουλο ἄρεσε πολὺ ἡ παρέα.

Τὸν κ. Ὑπουργὸ ποσοφώνησεν ὁ ἐκλεκτὸς ποιητὴς κ. Κ. Ν. Κωνσταντινίδης ἐκ μέρους τῆς συντροφιάς. Ἡ ἱατρὸς κ. Παναγιωτάτου, συνεπαρμένη ἀπὸ ἐνθουσιασμό, πρόσθεσε μερικά λόγια. Ὁ κ. Μιχαλακόπουλος μίλησε εἰς ἀπάντησιν στὶς προσφωνήσεις αὐτές. Ἡ ὁμιλία του ἦταν ἕνα ἀληθινὸ λογοτέχνημα. Εἶπε γιὰ τὴν σχέση μεταξὺ πολιτικῆς καὶ λογοτεχνίας, ἀνέφερε παλαιούς πολιτικούς οἱ ὁποῖοι ἦσαν συνάμα καὶ συγγραφεῖς, ἀνέφερε διάφορα χαριτωμένα ἀνέκδοτα, καὶ ἔδειξε βαθεῖα κατανόηση καὶ αἴσθημα γιὰ τὴν ποίηση τῆς ὁποίας εἶπε ὅτι ἕνας διακεκριμένος ἐκπρόσωπος (ὑπονοώντας τὸν Καβάφη) ἦταν παρὼν ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Ὁ κ. Μιχαλακόπουλος ἔχει παρακολουθήσει ἐπίσης κ' ἐκτιμᾷ τὴν πνευματικὴν ζωὴ τοῦ κέντρου μας.

Τὸ δεῖπνο τελείωσε περὶ τις 10 1/2. Μετά, ἡ συντροφιά πέρασε σ' ἕνα σαλόνι τῆς Λέσχης καὶ παρατάθηκε ἡ συγκέντρωση σχεδὸν μέχρι τῆς 1 μετὰ τὰ μεσάνυχτα.

Ἡ ὁμιλίας ἦσαν γιὰ φιλολογία, γιὰ τέχνη, γιὰ λογοτεχνία καὶ ἦταν καταφανὲς ὅτι ὁ ὑπουργὸς εὐχαριστοῦνταν πολὺ μέσα στὸ περιβάλλον αὐτὸ τὸ διανοητικόν. Ἐγιναν καὶ ἀπαγγελίες ποιημάτων. Ὁ κ. Πιερίδης, κατ' ἐπιθυμίαν τοῦ κ. Μιχαλακοπούλου, ἀπήγγειλε Καβάφη — «Φωνές», «Ἐπιθυμίες».

Ὁ κ. Πιερίδης ἀπήγγειλε ἐπίσης τὸ ποίημα τοῦ Σικελιανοῦ γιὰ τὸν θάνατο τοῦ Μαβίλη. Οἱ ὠραῖοι στίχοι τοῦ Σικελιανοῦ, παρυσιασμένοι κιόλας μὲ τὴν ἐξαίρετη ἀπαγγελίαν τοῦ κ. Πιερίδη, ἔκαμαν τὴν συντροφίαν νὰ θυμηθεῖ κ' ἕναν ἄλλο τραγικὸ θάνατο ἀνθρώπου τῶν γραμμάτων, τὸν θάνατο τοῦ Περικλῆ Γιαννοπούλου. Καὶ ὁ κ. Μιχαλακόπουλος θυμῆθηκε καί, παίρνοντας μέρος στὶς ἀπαγγελίες, εἶπε τοὺς στίχους ποὺ εἶχε γράψει γιὰ τὸν Γιαν-

νόπουλο ὁ Μαλακάσης. Ὁ κ. Πιερίδης ἀπήγγειλε τρία πεζὰ ποιήματα τοῦ Παπαντωνίου, τὴν «Ἑλῆ» τοῦ Μαβίλη καὶ δύο ποιήματα τοῦ Παλαμᾶ. Ἐπίσης ἀπήγγειλε Ποταμᾶ ὁ κ. Κ. Κωνσταντινίδης καὶ ἓνα ποίημα δικό του «Δημιουργία». Ὁ κ. Πόλλης Μοδινὸς ἀπήγγειλε τὰ «Κερά» τοῦ Καβάφη καὶ τὸ «Ἀπολείπιν ὁ θεὸς Ἀντώνιον» ὁ κ. Γ. Κιτροπούλος.

Γιὰ τὸ δεῖπνον αὐτὸ ἔγραψεν ὁ ἑλληνικὸς καὶ ὁ γαλλικὸς τύπος τῆς Ἀλεξάνδρειας. Ἐπίσης φάνηκε περιγραφή τῆς βραδυᾶς στὴ «Νοκάταμ» μεγάλη ἀραβικὴ ἐφημερίδα τοῦ Καίρου.

Στὶς 22 Φεβρουαρίου ἔγινε στὸ Πόρτ-Σαῖτ τὸ vernissage τῆς ἐκθεσῆς τοῦ ἐκλεκτοῦ ζωγράφου κ. Μίκη Μιατσάκη ποὺ διοργάνωσαν στὸ Casino Palace Hôtel οἱ «Φιλότεχοι» τοῦ Πόρτ-Σαῖτ.

Ἐκτιμήθηκε καὶ ἄρρεσε ἡ ἐπιμελημένη τεχνικὴ τοῦ καλλιτέχνη καὶ οἱ ὡραῖοι χρωματικοὶ συνδυασμοὶ του. Γενικὰ ἡ ἐκθεσὴ εἶχε πολλήν ἐπιτυχία.

Ὁ διάσημος γερμανὸς συγγραφέας Thomas Mann, γνωστότατος ἀπὸ πολὺ ἐνδιαφέρον ἔργο του, τιμημένος μὲ τὸ Νόμπελ, περαστικὸς ἀπ' τὸ Κάιρο τὸν Μάρτιο γίνηκε δεκτὸς μὲ ἐνθουσιασμὸ ἀπὸ τὴν Λέσχην «Al Diafa». Τὸν μεγάλο λογοτέχνη παρουσίασε στὴν ἐκλεκτὴ συγκέντρωσιν ὁ Α'. Γραμματέας τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας κ. Πολίτης, γνωστὸς στὸν φιλολογικὸ κόσμον ἀπὸ ἱστορικὸ τοῦ ἔργου «Ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ ἡ Νεωτέρα Αἴγυπτος».

Ἀφοῦ εἶπε μερικὰ γιὰ τὸν χαρακτῆρα τοῦ Mann, τὸν γεμᾶτο μετριοφροσύνη, ἀνάλυσε, σύντομα βέβαια, ἀλλὰ μὲ σαφήνεια τὸ ἔργο τοῦ δοξασμένου συγγραφέα.

«Τὸ θέμα τὸ πιὸ ἀγαπημένον τοῦ Thomas Mann», εἶπε ὁ κ. Πολίτης. «Εἶναι ἡ θέσις τοῦ διανοουμένου, τοῦ ἀρτίστα μέσα στὴν κοινωνία μας.»

Ἐπὶ τὸ ἔργο του «Buddenbrooks» (τὸ μεγάλο του μυθιστόρημα ποὺ φάνηκε στὰ 1901) καὶ ποὺ τὸν ἔκανε ἀπὸ μιὰ μέρα ὡς τὴν ἄλλην ἐνδοξο, μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς ἀγγίζει τὸ ζήτημα.

«Εἶναι ἡ ἱστορία τῆς κατάρψεως μιᾶς μεγάλης οἰκογένειας hanséatique. Ὑστερα ἀπὸ μιὰ θαυμάσια εἰσαγωγή ποὺ μᾶς γνωρίζει, μέσα σὲ καμμιὰ ἐξηνταριά σελίδες, μὲ τοὺς προγόνους, τοὺς γονεῖς, τὰ παιδιά, τοὺς φίλους, τοὺς ἐχθρούς, τοὺς ὑπηρετὰς τῆς οἰκογένειας Buddenbrook, ὅλη ἡ Lubeck μᾶς παρουσιάζεται μὲ τὶς συνήθειές της, τὶς μανίες της, τὸν τρόπο τῆς σκέψης καὶ τῆς δράσεως της, τὶς ἀνάγκης της, καὶ τὶς ἀδυναμίες ποὺ χαρακτηρίζουν τὶς τέσσαρες γενεές, οἱ ὁποῖες ἀπὸ 1835 ὡς τὸ 1875 φέρνουν τὸ σπῆτι καὶ τὴ φήρμα στὴν καταστροφὴ χωρὶς φταίξιμον σοβαρὸ ἐκ μέρους τους.

«Αὐτὴ ἡ ἱστορία εἶναι ἡ ἱστορία τῆς ἴδιας τῆς οἰκογένειας τοῦ συγγραφέα. Ὁ Thomas Mann, πραγματικὰ γεννήθηκε στὴν Lubeck, τὰ 1875 ἀπὸ πατέρα μεγαλέμπορον σπόρων καὶ γερουσιαστὴ τῆς Hause καταγωγῆς μισογερμανικῆς καὶ μισο-λουδαϊκῆς, καὶ ἀπὸ μητέρα καταγωγῆς βραζιλιανῆς καὶ πορτογαλικῆς· αὐτὸ ἐξηγεῖ γιατί ὁ Mann εἶναι πιὸ εὐαίσθητος ἀπὸ ἄλλους γερμανοὺς συγγραφεῖς, μὲ λατινικὴ ἰδιοφυΐα.

Ἡ διήγησις στὸ «Buddenbrooks» εἶναι πότε διασκεδαστικὴ καὶ πότε θλιβερή, ὅπως τὴ ζωὴ. Δὲν εἶναι μόνον μιὰ παρουσίασις ψευτο-ἐπιστημονικῆ τῶν φυσιολογικῶν φαινομένων εἶναι καὶ μιὰ μελέτη ψυχολογικὴ πολὺ βαθειά. Ὁ συγγραφέας μᾶς δείχνει τὴν

ἔσωτερικότητα τῆς θλιβερῆς ἀντίθεσης τῆς ζωῆς καὶ τῆς τέχνης.
Αὐτό, εἶπε ὁ κ. Πολίτης, εἶναι ἓνα ἀπὸ κύρια θέματα τοῦ ἔργου τοῦ Mann.

Τὸ χειρίζεται καὶ στὸ «Tonio Kroger». Ἐκεῖ μᾶς διηγεῖται τὴ ζωὴ τοῦ γυιοῦ ἐνὸς lubeckois καὶ μᾶς κρεολῆς. Τυραννισμένος ἀπὲρ διπλῇ του κληρονομικότητι, μὴ προσαρμοσμένος ἀρτίστας, τὸ πρόσωπο αὐτὸ εἶναι κατὰ βάθος ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας.

Ὁ Mann πέρανει πάλι τὸ ἴδιο θέμα μὰ σὲ ἄλλη φόρμα στὸ «Tristan», ἐπίσης καὶ στὸ θαυμάσιο μυθιστόρημά του «Ὁ θάνατος στὴ Βενετία» ποὺ φάνηκε στὰ 1913.

Αὐτὸ εἶναι ἓνα μέρος, εἶπε ὁ κ. Πολίτης, τοῦ ἔργου τοῦ Mann. Ἀλλὰ δὲν εἶχε τὸν ἀπαιτούμενο καιρὸ νὰ μιλήσει, ἔστω καὶ σύντομα γιὰ τὰ ἄλλα του ἔργα τὸ «Königliche» «Hoheit», καὶ τὸ «Kaubenberg».

Ὁ Mann, πρόσθεσε ὁ ὁμιλῆτης, δὲν εἶναι μόνο ἓνας καλὸς ψυχολόγος ποὺ ἀναλύει τὶς διάφορες ψυχικὰς καταστάσεις, ἀλλὰ εἶναι ἐπίσης καὶ πρὸ παντὸς ἓνας καλλιτέχνης καὶ ἓνας ἄνθρωπος τῆς σκέψης.

» Τὸ διάβασμα τῶν ἔργων του δὲν εἶναι πάντα εὐκόλο, ἀλλ' ὅταν κανένας κλείσει τὸ βιβλίον ἓνα πλῆθος καινούργιων σκέψεων ταράζουν τὸ πνεῦμα καὶ τὸ πλουτίζουν.

» Γεννημένος ἀστὸς ὁ Mann συχνὰ περιέγραψε τὴν κατάπτωση τῆς παλαιᾶς ἀστικῆς τάξης τόσο χρήσιμη ἐν τούτοις γιὰ τὴν διατήρηση τοῦ κοινωνικοῦ συγκροτήματος.

» Ἡ περιγραφή τῆς κατάπτωσης αὐτῆς ἐξηγεῖ τὸν πεσιμισμό ποὺ βγαίνει ἀπὸ ἔργο του.

» Ἐν τούτοις ἐκεῖνο ποὺ κάνει τὸ ἔργο αὐτὸ ἰδιαίτερα ἐλκυστικὸ εἶναι ἡ ἐπιθυμία τοῦ συγγραφέα νὰ ἐκδηλώσει τὴν ἀνησυχία ποὺ γεννᾷ σὲ κάθε εὐσυνείδητο πνεῦμα ἡ θέα τῆς ταραχῆς στὴν ὁποία βρίσκεται σήμερα παρὰ ποτὲ ὁ διανοούμενος, ὁ καλλιτέχνης. Ἐδῶ μᾶς δέχεται ὁ Thomas Mann βαθεῖα ἄνθρωπινος.

«Πολὺ δίκαια λοιπὸν ὁ συγγραφέας αὐτὸς θεωρεῖται ὡς μαῖτρ τῆς σύγχρονης σκέψης, ὅχι μόνο τῆς Γερμανίας ἀλλὰ γενικὰ τῆς Εὐρώπης.»

Ὁ κ. Mann ἀπαντώντας στὸν κ. Πολίτη εἶπε μερικὰ ἐπαινετικά γιὰ τὸν ἀρχαῖο αἰγυπτιακὸ πολιτισμὸ καὶ γιὰ τὴ σύγχρονη πνευματικὴ κίνησι τῆς Αἰγύπτου καὶ εὐχαρίστησε γιὰ τὴν ὥρα αἰ ὑποδοχὴ ποὺ τοῦ ἔγινε.

Μπροστὰ σ' ἓνα πολυπληθέστατο καὶ ἐκλεκτὸ ἀκροατήριον ὁ ἄρ Δ. Βερζᾶτος μίλησε τὴν Πέμπτη 13 Μαρτίου στὴν Ἀλεξανδρινὴ Βιβλιοθήκη γιὰ «τὸ πρόβλημα τοῦ Ἰησοῦ».

Ὁ καλὸς Σύλλογός μας τῶν «Ἀποφοίτων» ὀργάνωσε καὶ σειρά διαλέξεων. Ὁμιλήτρια ἡ γνωστὴ λογία κ. Η. Karbanenko διπλωματοῦχος τοῦ Ρωσικοῦ Πανεπιστημίου τῆς Kharkoff, ἀσχολεῖται μὲ τὴν «Ἱστορία τῆς Τέχνης». Ἡ πρώτη διάλεξι ἔγινε τὴ Δευτέρα 31 Μαρτίου 1930 γιὰ τὴν Τέχνη στὶς πρῶτες τῆς ἐκδηλώσεις, μὲ φωτεινὰς προβολὰς πολὺ ἐνδιαφέρουσες.

Ἡ διαλέκτρια κατέχει καλὰ τὸ θέμα τῆς, ἡ ὁμιλία τῆς εἶναι πολὺ εὐχάριστη.

Οἱ διαλέξεις γίνονται γαλλικά.

Ἡ κ. Karbanenko θὰ ἐξακολουθήσει τὴ σειρά αὐτὴ τῶν διαλέξεων.

Στις 13 Μαρτίου ὁ Ἑλληνικὸς Σύλλογος «Ἀπόλλων» ἔδωσε μιὰ μουσικὴ συναυλία στὴν Αἴθουσα τῆς American Mission. Παίχτηκαν ἀπτὴν Μανδολινάτα τοῦ Συλλόγου καὶ τραγουδήθηκαν ἀπὸ ἐρασιτέχνες ἔργα τοῦ Σκόρτση, Ξανθοπούλου, Κρίνου Δέ Κάστρο, Κόκκινου, Σαμάρρα καὶ ἄλλων. Ἡ καλλιτεχνικὴ αὐτὴ βραδυὰ ἦταν καλὰ ὁργανωμένη καὶ πέτυχε.

Στὸ «Φῶς» (Καίρου) 8 Ἀπριλίου διαβάσαμεν ἓνα γράμμα τοῦ γνωστοῦ λογοτέχνη κ. Σ. Καρακάση, ἔξυπνο, λογικὸ, μετρημένο, εἰς ἀπάντησιν ἑνὸς κουτοῦ γραμματοῦ κάποιου κ. Λ. Χριστοφίδη. Ἀναδημοσιεύομε μιὰ περικοπὴ. «Εἶνε ἄστοχῇ ἢ ἐπιμονῇ τῶν παλαμιστῶν νὰ θένε νὰ ἐπιτάσσουν τὸν Κ. Παλαμᾶ, ὥς τὸν μεγαλύτερο σύγχρονο ἔλληνα ποιητὴ, τὴν στιγμὴν ποὺ οἱ γνῶμες εἶνε διηρημένες καὶ ἓνα μεγάλο μέρος θεωρεῖ ὥς τὸν μεγαλύτερο ἢ τὸν Καβάφη, ἢ τὸν Σικελιανό, ἢ τὸν Βάρναλη. Δὲν εἶνε δὲ ἐπιχείρημα τὸ ὅτι ἐπειδὴ ὁ Παλαμᾶς διαβάζεται περισσότερο ἀπ' ὅλους, πῶς πρέπει κατ' ἀνάγκην νὰ εἶναι καὶ ὁ καλλίτερος. Κι' ὁ Ἀχιλλέας Παράσχος διαβάστηκε στὴν ἐποχὴ τοῦ ὅσο κανένας σύγχρονός του. Μ' αὐτὸ δὲν ἀποδεικνύεται πῶς ἦταν καὶ ὁ καλλίτερος» Ὅσο γιὰ τὶς ἀνοησίες πού περιέχει τὸ γράμμα τοῦ ἀσήμαντου φιλολογικὰ κ. Χρηστοφίδη σχετικὰ μὲ τὴν «Ἀλεξανδρινὴ Τέχνη», τὸν πληροφοροῦμε ὅτι τὸ περιοδικὸ μας εἶναι στὶς γνῶμες τοῦ ἐντελῶς ἀνεξάρτητο καὶ ἀνεπηρέαστο ἀπὸ οἰονδήποτε λόγιον εἴτε αἰγυπτιώτη, εἴτε ἑλλαδικό, ὅσο ἐπιφανὴς ἢ φίλος τοῦ καὶ ἂν εἶναι.

Νέσα στὸ Μᾶν θὰ κυκλοφορήσῃ τὸ βιβλίον «Περὶ Τέχνης» τοῦ διαπρεπῆ συγγραφέα κ. Ε. Π. Παπανούτσου: εἶναι σὰ συνέχεια τῆς «Τριλογίας τοῦ Πνεύματος», πού ἔβγαλε πρὶν δύο χρόνια.

Τὸ «Περὶ Τέχνης» ἀποτελεῖται ἀπὸ ἑντεκα κεφάλαια στὰ ὁποῖα μὲ δύναμιν ὕψους καὶ σαφήνεια ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζει τὰ προβλήματα πού ἀναφέρονται στὴν Τέχνη ἀπὸ ψυχολογικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ ἀποψη.

Στὸ τεῦχος μας αὐτὸ δημοσιεύομε ἓνα ἀπόσπασμα ἀπ' τὸ κεφάλαιον «Ἡ ἐξήγησις τῆς Τραγωδίας».

Τὴν ἀντιπροσωπεῖα τοῦ βιβλίου γιὰ τὴν Ἑgypto τὴν ἔχουν τὰ βιβλιοπωλεῖα «Γράμματα» καὶ «Σεράπειο», γιὰ τὴν Ἑλλάδα ὁ Ἐκδοτικὸς Οἶκος «Ἐλευθερουδάκη».

Αὐτὲς τὶς μέρες κυκλοφορεῖ ὁ νέος τόμος διηγημάτων τοῦ ἐκλεκτοῦ συγγραφέα κ. Μ. Βισάνθη «Μερικοὶ Μετανάστες» μὲ εἰκόνες τοῦ ἐξοχου καλλιτέχνη κ. Γιάννη Βάσσου.

Σὲ προσεχές μας τεῦχος θὰ δημοσιεύσομε μιὰ μελέτη περὶ Μότσαρτ τοῦ ἐκλεκτοῦ συνεργάτου μας καὶ διαπρεπῆ μουσουργοῦ κ. Αἰμ. Ριᾶδη.